Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Odpovědnost za vady obchodního podílu

Studentská vědecká odborná činnost

Kategorie: magisterské studium

2011
IV. ročník

Autor: Filip Svoboda
Konzultant: JUDr. Petr Čech, LL.M.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do IV. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval(a) samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla dříve publikována, nebyla vcelku ani částečně obhájena jako práce diplomová či bakalářská a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

V Praze dne 15. dubna 2011

……..……..

Filip Svoboda

OBSAH

Čestné prohlášení - 2 -

Obsah - 3 -

1. Úvod - 4 -

2. Analogicky aplikovatelná úprava závazkového vztahu - 5 -

3. Odpovědnost ze zákona - 6 -

4. Střední a vadný obchodní podíl dle zákona - 6 -

5. Vady právní a faktické - 7 -

6. Kvalitativní a kvantitativní stránka obchodního podílu jako hodnotící kritérium? - 7 -

7. Zákonná odpovědnost za vady obchodního podílu - shrnutí - 9 -

8. Odpovědnost smluvní - 10 -

9. Závěr - 12 -

Seznam zkratek - 13 -

Prameny - 13 -

Právní normy: - 13 -

Publikace a články - 13 -

Diplomové a soutěžní práce - 14 -

Judikatura - 14 -

Ostatní - 14 -

Anotace - 15 -

1. ÚVOD

Obchodní podíl, jako soubor práv společníka ve společnosti s ručením omezeným, je v současné době jedním z možných způsobů investování s cílem následného zhodnocení ekonomických prostředků. Nabytí obchodního podílu má z hospodářského hlediska podobný výsledek jako nabytí (části) podniku. Z právního hlediska ale v později uvedeném případě investor nenabývá účasti na společnosti, pouze v konečném důsledku získává její majetek.

Z tohoto důvodu je odlišná konstrukce převodu vlastnictví k obchodnímu podílu a podniku. Zatímco podnik je po jednoduché logické úvaze v konečné podobě pouze soubor věcí a případně jiných práv, a jako takový se převod vlastnických práv prakticky blíží kupní smlouvě, kde je předmět koupě vyjádřen souhrnným termínem podnik (s ohledem na to, že je později tento termín ve smlouvě přesně vymezen), výstavba institutu obchodního podílu vyžaduje o stupeň složitější intelektuální operaci.

Situace je o to komplikovanější, že zákonodárce se smlouvě o převodu obchodního podílu věnuje velice okrajově pouze v několika ustanoveních ObchZ a především ani neodkazuje na analogicky aplikovatelnou úpravu zákonem regulované pojmenované smlouvy tak, jako to výslovně dělá se smlouvou o koupi podniku a kupní smlouvou. Právní praxe, ve které je z důvodu ekonomických zájmů klientů smlouva o převodu obchodního podílu velmi běžnou záležitostí, se tak s nedostatečnou právní úpravou v této oblasti vyrovnala přejímáním anglického (přesněji právního systému common-law) způsobu výstavby smlouvy[1]. Dále je odkázána na judikatorní výklad, který je ale pro mnohé situace, zejména pro řešené téma odpovědnosti za vady obchodního podílu, zjevně nedostačující.

Otázka odpovědnosti v této oblasti je mnohem komplikovanější a vyžaduje komplexnější rozbor věci. Do jaké míry je prodávající odpovědný za vady obchodního podílu ze zákona, který na první pohled tuto smlouvu sice pojmenovává, ale dále hmotněprávně fakticky neupravuje? Jakou roli hrají indemnizační a záruční prohlášení? O jakých vadách je lze mluvit v případě majetkové účasti na právní entitě? A jaké vlastnosti vlastně má bezvadný obchodní podíl?

[1]Další důvod, který hrají roli je i místo původu klientů i samotné nadnárodní sítě advokátních kanceláří, které je často usazeno v zemích právního systému common-law. Klienti i advokáti jsou tak zvyklí na Share purchase agreements (SPA), které jsou vlastně anglickým ekvivalentem české smlouvy o převodu obchodního podílu.

2. ANALOGICKY APLIKOVATELNÁ ÚPRAVA ZÁVAZKOVÉHO VZTAHU

Převod obchodního podílu je z podstaty věci navýsost obchodněprávní záležitost a jako takový náleží do sféry obchodních závazkových vztahů[2], nicméně s výjimkou, kdy bude obchodní podíl převáděn na nepodnikatele a kdy se použijí taková ustanovení občanského práva, která je pro smluvní stranu, která není podnikatelem, prospěšnější (§ 262 odst. 4 ObchZ).

Komentář v ASPI[3] praví, že „není možno aplikovat § 409 a násl. obch. zák.. o kupní smlouvě," protože „obchodní podíl není věc movitá, pro jejíž převody je kupní smlouva podle obchodního zákoníku vyhrazena," stejné zastávají i autorky Bartošíková a Štenglová ve své publikaci Společnost s ručením omezeným[4]. Novější právní názor[5] tvrdí, že by se měla na smlouvu o převodu obchodního podílu obdobně použít ustanovení o kupní smlouvě. Tento logicky ospravedlnitelný závěr je podložen minimálně dvěma rozsudky -z dílny Vrchního soudu v Praze a Nejvyššího soudu - v každém judikátu ale různý soud argumentuje odlišným právním výkladem.

Starší právní názor vyjádřil ve svém usnesení[6] Vrchní soud v Praze. Soud dovodil, že pokud dochází k směně obchodního podílu za peníze, fakticky se jedná o koupi tohoto obchodního podílu. Jeho myšlenkový postup byl následující: *„Převodem obchodního podílu je změna jeho majitele v důsledku projevu jeho vůle. Převod obchodního podílu může být úplatný či bezplatný. V případě úplatného převodu tak jde fakticky o jeho koupi, přičemž na tu se vedle § 115 ObchZ vztahují rovněž i § 409 – 470 ObchZ".*

Mnohem elegantněji vystavil svou argumentaci Nejvyšší soud v rozsudku z října 2010, sp. zn. 29 Cdo 5452/2008[7]. Jednoznačně odmítl, že by bylo možno smlouvu o úplatném převodu obchodního podílu považovat bez dalšího za regulovanou ustanoveními ObchZ o kupní smlouvě a proto není ani možné *„- přímo - vztáhnout právní úpravu odpovědnosti za vady zboží".* Nejvyšší soud připomněl, že obchodní podíl představuje, stejně jako podíly v jiných formách obchodních společností, účast společníka ve společnosti a zní vyplývající práva a povinnosti. Je nepochybné, že to stejné platí i pro akciovou společnost. Jenže ZoCP stanoví, že *„smlouva o úplatném převodu cenných papírů se řídí úpravou kupní smlouvy v obchodním zákoníku..."*(ust. §13 odst.1). Po krátké

---

[2] Komentář z programu ASPI pro Windows verze 13, aktuální ke dni 25. března 2011, obdobně Bartošíková M., Štenglová I.: Společnost s ručením omezeným, 2. vydání, Praha, C.H.Beck 2003 s. 72 - 73
[3] Komentář z programu ASPI, op. cit. sub. 2
[4] Bartošíková M., Štenglová I., op. cit. sub. 2 s. 72 - 73
[5] Čech, P.: K některým úskalím převodu obchodního podílu II, kap. „Podpůrné použití úpravy koupě či darování" in: Právní rádce číslo 6 ročník 2007, dostupné na http://pravniradce.ihned.cz/2-21466810-F00000_d-13
[6]Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20.12.2005, sp. zn. 7 Cmo 519/2005, in Právní rozhledy číslo 9 ročník 2006 s 348-349
[7]Usnesení Nejvyššího soudu České Republiky ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29 Cdo 5452/2008 dostupné na www.nsoud.cz

úvaze o smyslu odpovědnosti za vady a jejím smyslu jako institut působící při *„porušení právní povinnosti založené smlouvou k náhradnímu dosažení toho, co strany zamýšlely při uzavření smlouvy“* Nejvyšší soud správně uzavřel, že *„neshledává žádného důvodu, proč by měl být nabyvatel (obchodního) podílu ve společnosti s ručením omezeným uvedené ochrany – na rozdíl od nabyvatele podílu (akcie) v akciové společnosti – zbaven.“*

3. ODPOVĚDNOST ZE ZÁKONA

Je tedy dovozeno, že na smlouvu o převodu obchodního podílu lze použít ustanovení kupní smlouvy. Jenže situaci komplikuje § 13 odst. 1ZoCP, když dále stanoví, že úpravu kupní smlouvy podle ObchZ je možné použít pouze *„pokud z tohoto zákona nebo povahy věci nevyplývá něco jiného“.* Zůstává na judikatorním výkladu, která ustanovení o kupní smlouvě je možno na smlouvu o převodu obchodního podílu vztáhnout, podle Nejvyššího soudu je ale jisté, že otázka zákonné odpovědnosti za vady obchodního podílu není z podstaty věci (*zásadně*) obdobná jako u kupní smlouvy. Je pochopitelné, že zboží se od obchodního podílu liší a jen těžko si lze představit, že by kupující mohl reklamovat vady obalu obchodního podílu. Na druhou stranu v praxi se vadný obchodní podíl objevuje; proto Nejvyšší soud zmírnil toto rezolutní stanovisko o zákonné[8] odpovědnosti za vady obchodního podílu podle ustanovení kupní smlouvy podle ObchZ z „nikdy“ na „zásadně nikdy“.

4. STŘEDNÍ A VADNÝ OBCHODNÍ PODÍL DLE ZÁKONA

Nejvyšší soud tedy uzavřel, že zákonná odpovědnost za faktické vady obchodního podílu je v některých velmi omezených případech možná. Jenže, k tomu, aby bylo možné určit, že je obchodní podíl vadný, je třeba nalézt kritérium, které umožní srovnání jeho vadnosti, resp. bezvadnosti v době prodeje– jinou otázkou je odpovědnost smluvní, kdy si kupující výslovně vymíní na určitou dobu jisté vlastnosti obchodního podílu (viz kapitolu 8). Zákonodárce výslovně nedefinuje bezvadný podíl, tedy podíl se středními vlastnostmi, podobně judikatura se této problematice nevěnuje cíleně.

Je možné tvrdit, že střední obchodní podíl je takový, který nemá žádné vady. Vyjdeme-li z úpravy odpovědnosti za vady zboží podle kupní smlouvy a analogicky je s jistou dávkou diskerece aplikujeme i na obchodní podíl, je možné se opřít o dělení vad faktických a právních:

[8] O smluvní odpovědnosti pojedná kapitola 8.

5. VADY PRÁVNÍ A FAKTICKÉ

Právní vady, tj. vady *„týkající se právních poměrů zboží*[9]*“*, je možno chápat jakožto práva třetích osob váznoucí na věci; zákonodárce sice výslovně připouští pouze právní vady prodávaného podniku (nebo jeho části) v ust. § 433 odst. 1 ObchZ, nicméně je lehko si představit podobné právní vady i na obchodním podílu a v praxi nemusí být nutně nevýjimečné. Příkladmo jmenujme zástavní právo váznoucí na obchodním podílu nebo zatajené spoluvlastnictví. Otázku, do jaké míry má kupující zjišťovat takové právní vady nechme zatím otevřenou. Nejvyšší soud nevyloučil odpovědnost za vady právní a tato skutečnost by měla být považována (také díky fakticitě situace právních vad obchodních podílů) za doklad možnosti existence zákonné odpovědnosti za právní vady obchodního podílu.

S. Plíva tvrdí, že „faktickými vadami [zboží] rozumíme vady, které se týkají faktických stránek zboží, vlastnosti v širším slova smyslu“ a pro ilustraci připomíná vady uvedené v ObchZ jako vady: „množství; jakosti a provedení; obalu, případně jiného opatření pro přepravu; zboží, které má být dodáno (je dodáno jiné zboží); dokladů nutných k užívání zboží“[10]. Jak bylo vysvětleno v kapitole 3, nelze podle názoru Nejvyššího soudu zásadně použít ustanovení o odpovědnosti za vady zboží; zatím s jednou výjimkou:

V rozhodnutí sp. zn. 1 Odon 150/97 Nejvyšší soud *„obecně prohlásil za vlastnost obchodního podílu rozsah a obsah obchodního jmění společnosti“*[11] a je tedy výjimkou z pravidla o nemožnosti použití odpovědnosti za vady podle kupní smlouvy, tedy tím, co se Nejvyšší soud (pravděpodobně) snažil zahrnout ve svém výše popsaném rozhodnutí 29 Cdo 5452/2008 pod sousloví „zásadně nikdy“.

Může mít ale kupující nějakou představu o bezvadném obchodním podílu? Známe nějaká měřítka, kterými by bylo možné vymezit obecný obchodní podíl bez vad, jinými slovy: Je možné vymezit vlastnosti středního obchodního podílu pozitivně?

6. KVALITATIVNÍ A KVANTITATIVNÍ STRÁNKA OBCHODNÍHO PODÍLU JAKO HODNOTÍCÍ KRITÉRIUM?

Právní i faktické vady obchodního podílu, bez ohledu na zákonnou odpovědnost převádějícího, existují. S. Černá ale velice trefně uvádí, že obchodní podíl je „mnohovýznamový pojem“[12]. Takto komplikovaný pojem (jenž umožňuje velké množství závěrů o jeho bezvadnosti) představující především *„účast společníka ve společnosti a z této účasti plynoucí práva a povinnosti“*[13]po-

---

[9] Plíva, S., Obchodní závazkové vztahy, 2. aktualizované vydání, Praha, Wolters Kluwer ČR 2009, s 175
[10]Tamtéž
[11] Čech P.: K převodu obchodního podílu in: Právní rádce číslo 11 ročník 2007, s. 30 - 33
[12]Černá S.: Lze štěpit práva k obchodnímu podílu in: Pocta Stanislavu Plívovi k 75. narozeninám, eds. Černá S., 1. vydání, Praha, Aspi, a.s. 2008, s. 64 a n.
[13]Tamtéž

máhá vyložit doktrína dělením na kvalitativní a kvantitativní stránku podílu. Kvalitativní stránka, zkratkovitě práva, skrze něž společník vykonává účast na společnosti, a kvantitativní stránka, jež vyjadřuje „množství“ práv v poměru k ostatním společníkům, nicméně nezahrnují veškeré vlastnosti obchodního podílu.

Společník sice převodem obchodního podílu kupuje účast na společnosti, ale jak bylo uvedeno, jde mu konec konců přece jenom o vlastnosti kupované společnosti a účast, resp. práva plynoucí z účasti, jsou pouhým *nástrojem* k ovládání samé hospodářské podstaty společnosti, tj. podniku.

Z povahy věci kupující získává nabytím obchodního podílu: podnik/část podniku a zároveň společnická práva (s jejich kvantitativní a kvalitativní stránkou) k ovládání tohoto podílu. Kupující, který kupuje např. 50% obchodní podíl, bude spoluvlastníkem všech složek podniku z ½; kupující, který kupuje např. 50% podniku bude jediným vlastníkem poloviny některých složek tohoto podniku. Oba podniky nicméně můžou mít stejné vlastnosti, z jakého důvodu by měl být prodávající odpovědný za vady méně v prvním případě než ve druhém? Kupující tak v podstatě nabývá podnik „a něco k tomu“ – nevidím důvod, proč zakoupení možnosti vykonávat společnická práva skrze jinou právní entitu fakticky znemožní vést prodávajícího k zákonné odpovědnosti za faktické vady podle kupní smlouvy tak jako je tomu u podniku. *„Ani v zahraničí se pro účely odpovědnosti za vady obchodního podílu nerozlišuje, zda dochází k převodu obchodního podílu, anebo podniku společnosti. Podmínkou však je, aby převodce disponoval natolik rozsáhlým podílem na základním kapitálu, resp. hlasovacích právech ve společnosti, který mu dovoloval kvalifikovaně ovlivňovat řízení dotčeného podniku.“* [14] Petr Čech odkazuje na německou praxi, kde se tento podíl na základním kapitálu rovná alespoň 75% (resp. podle jednoho rozhodnutí soudu 80%), rozhodně ale prý nelze dovodit odpovědnost za takovou vadu u převodu obchodního podílu menšího než 50%.[15]

S. Černá ve svém článku tvrdí, že v České republice není možné štěpit práva k obchodnímu podílu[16] tak, jako je tomu například v Německu nebo ve Francii. Pokud je její závěr pravdivý, není možné získat kvalitativně vadný podíl s výjimkou, kdyby společenská smlouva dohodou společníků omezila např. hlasovací práva konkrétního obchodního podílu. Jenže esenciální náležitostí smlouvy o převodu obchodního podílu je výslovné vyjádření, že přistupuje k aktuálnímu znění společenské smlouvy. Kupující by tak za všech okolností neměl koupit „zajíce v pytli“ – proto je třeba souhlasit s Nejvyšším soudem, že společnická práva, tzn. práva získaná koupí obchodního podílu přesahující práva získaná potenciální koupí podniku, tzn. právo hlasování, na

[14] Čech P., op. cit. sub. 11, s. 30 - 33
[15] Čech P., op. cit. sub. 11, s. 30 - 33
[16] Černá S., op. cit. sub. 12 s. 64 a n.

dividendu atd., nemůžou být ve své podstatě vadná ve své faktické stránce, a proto by bylo i zbytečné konstruovat odpovědnost za vady této „nástavby“ na podniku.

7. ZÁKONNÁ ODPOVĚDNOST ZA VADY OBCHODNÍHO PODÍLU - SHRNUTÍ

Mám za to, že odpovědnost za vady obchodního podílu, ať už faktické nebo právní, ať už kvantitativní nebo kvalitativní stránky, by rozhodně neměla být upravená zákonem ve větším rozsahu, než odpovědnost za vady podniku; tak bude učiněno za dost zásadě legální licence spolu s *vigilantibus iura*, která je v obchodních vztazích ještě intenzivnější, než v závazcích podle OZ. Strany musí kupovat obchodní podíly s řádnou péčí (a to skrze tzv. zprávy (reporty) Due Diligence, ať už právní nebo ekonomické) a objeví-li se jakákoliv potenciální vada, jednoduše problém vyřešit prohlášením prodávajícího, že obchodní podíl v době prodeje nějakou vlastnost má, případně tuto zákonnou odpovědnost ošetřit ještě zárukou budoucí kondice podniku a rozšířit tedy odpovědnost smlouvou. Zákonodárcova rezignace na regulaci odpovědnosti za vady obchodního podílu je ospravedlnitelná z praktických důvodů: Ekonomická praxe je příliš pestrá pro definici bezvadného obchodního podílu a to také z důvodu rozličnosti předmětů podnikání.

Německá doktrína[17] např. dovozuje, že u hotelu je vadou obchodního podílu jeho špatná pověst. Do jaké míry je ale špatná pověst vadná např. u obchodního podílu společnosti zabývající se prováděním nedobrovolných veřejných dražeb? A je zcela jisté, že jedna špatná pověst v hoteliérství nebude stejná, jako špatná pověst při provozování krematoria. Je složité, ať už taxativně nebo i jen demonstrativně, předvídat a vypočíst vlastnosti *obecného* středního obchodního podílu. Kupující a prodávající si musí sami určit, jaké vlastnosti očekávají, resp. zaručují, u každého konkrétního podílu. Jinými slovy a v návaznosti na závěr 5. kapitoly: proč by strany v zájmu jistoty budoucího řešení sporů nestanovily, jaké představy o středním obchodním podílu mají v době koupě. Nesporně se tyto očekávané vlastnosti budou lišit u místní cestovní agentury a u nadnárodního koncernu bank[18].

Výše naznačené odmítnutí zákonné odpovědnosti širší, než u podniku, podporuje i názor autorů knihy zabývající se smluvními vzory, tedy publikací kardinálně zamířenou na praxi. Výslovně ke smlouvě o převodu obchodního podílu uvádějí: *„Pokud nabyvatel sám nezná dostatečně stav společnosti, jde o smlouvu se značnými riziky. Pro nabyvatele je proto vhodné výslovně zahrnout popis stavu společnosti do smlouvy a vyžádat si i osobní prohlášení jednatelů o stavu společnosti a o souladu účetní evidence se skutečností. Jen takto lze podchytit odpovědnost převodce za stav společnosti s případnou vazbou na cenu za obchodní podíl. Nabyvatel má vždy vyžadovat, pokud není o stavu společnosti plně informován, jak kontrolní audit hospodaření společnosti, tak*

[17]Otčenášková J.: Odpovědnost za vady obchodního podílu, soutěžní práce Studentské vědecké odborné činnosti vyhlášené Právnickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze, 4. ročník, 2011
[18] Záměrná hyperbola, banka v ČR samozřejmě nemůže mít formu s.r.o..

právní audit, tzv. Due diligence, nezávislou osobou." [19] Je třeba rozporovat názor, že autory prohlášení o stavu společnosti budou její jednatelé – původcem prohlášení musí být prodávající, tedy společník. Dále je třeba poznamenat, že navzdory skutečnosti, že je možné takové záruky poskytnout, bylo by neuvážené nabízet smluvní záruky a zavazovat se tak za budoucí kondici společnosti v situaci, kdy má společník malý či minimální podíl účasti na společnosti.

8. ODPOVĚDNOST SMLUVNÍ

Právě proto, že není jisté, jak „vypadá" střední obchodní podíl, se v oblasti odpovědnosti za vady obchodního podílu významně projevily zvyklosti z práva common-law a to skrze tzv. indemnizační a záruční doložky, resp. prohlášení (*Indemnities and Warranties, Representations and Warranties aj.*). Praxe se tímto způsobem vyhýbá nejistotě pramenící z kusé právní úpravy, když jednak specifikuje vlastnosti obchodního podílu v době prodeje (což je ve své podstatě příjemný efekt tohoto nástroje řešící, za jaké vlastnosti je prodávající odpovědný ze zákona) a dále nutí prodávajícího zaručit např. určitý výkon společnosti i jistou dobu po uskutečnění prodeje.

Myšlenka smluvní odpovědnosti za vady obchodního podílu je ale přijatelná pouze u převodce, jež prodává obchodní podíl umožňující ovládnutí společnosti. K tomu J. Dědič: *„Smlouva* [bude obsahovat] *zpravidla i prohlášení převodce ve vztahu k hospodářské situaci ve společnosti a nepravdivost těchto prohlášení bude mít za následek relativní neplatnost smlouvy pro omyl nabyvatele nebo bude sjednána jako možnost pro odstoupení od smlouvy"*[20]. Bylo by od převodce neuvážené nabízet záruky za stav společnosti, jejíž chod nemůže efektivně ovlivňovat a jejíž ekonomickou situaci ze své pozice minority nemusí nutně dobře znát.

Indemnizační a záruční doložky ve své podstatě reprezentují vymíněné vlastnosti obchodního podílu. Jsou ale také zároveň ekvivalentem k úpravě kupní smlouvy v otázce jakosti zboží, jenž je *„obsahem záruky prodávajícího je odpovědnost prodávajícího za to, že dodané zboží bude po určitou dobu způsobilé pro použití ke smluvenému, jinak obvyklému účelu. Záruka za jakost se tedy skládá ze dvou částí: 1.určení doby, po niž prodávající odpovídá kupujícímu za určené vlastnosti, 2. ujednání o vlastnostech, které musí dodané zboží mít po celý časový úsek záruky."*[21] Klíčové jsou jejich následky odvislé v zásadě na dohodě stran. Jejich porušení, resp. nedodržení, může zakládat buď nárok na odškodnění podle ust. § 725 a n. ObchZ; možnost odstoupení od smlouvy (tj. forma rozvazovacích podmínek); možnost relativní neplatnosti smlouvy (tj. pro omyl); nebo – díky zákonné odpovědnosti - nárok na slevu z kupní ceny, nicméně pravděpodobně bude třeba

[19] Zoufalý V., Munková J. a kol: Velká kniha smluvních vzorů, 5. vydání, Praha, C.H. Beck 1997
[20] Dědič J.: Obchodní zákoník. Komentář. Díl II., Praha, Polygon, 2002, s 1036
[21] Záruka za jakost zboží, Sagit, dostupné na: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=OB_462.HTM , navštíveno 24.3. 2011

ve smlouvě přesně určit, jakým způsobem byla dosažena výše kupní ceny, tzn. v podstatě opět vymezit vlastnosti obchodního podílu a na základě nesplnění těchto vlastností žádat přiměřenou slevu.

"Nároky nabyvatele za vady věci, tj. i obchodního podílu vůči převodci jsou omezeny obecně na výši kupní ceny a jen za jím deklarovaný stav, resp. za převodci známe odlišnosti od podchyceného stavu společnosti navenek."[22] Při relativní neplatnosti smlouvy, typicky z důvodu omylu nebo dokonce podvodu, by se mohlo hovořit i o odpovědnosti za případnou škodu.

Diplomantka Hodečková citující názor T. Dvořáka uvádí, že smlouva o převodu obchodního podílu je od počátku relativně neplatná v případě, že původní majitel podílu zamlčí zásadní informace o stavu podniku novému nabyvateli, který neměl možnost se tyto informace dozvědět (autorka má na mysli třetí osobu do podniku teprve vstupující, nikoliv tedy společníka, ačkoliv je možné, že i minorita nabývající další obchodní podíl nemusí být o stavu společnosti informován dostatečně) a to z důvodu nedodržení zásady poctivého obchodního jednání. Dodržováním této zásady se má vyrovnat nevýhodu nově přistupujícího společníka spočívající v nedostatku znalostí o stavu společnosti.[23]

K otázce německá judikatura vzpomínaná v práci diplomantky Nečasové stanovuje, že *„převodce obchodního podílu není odpovědný za škodu způsobenou tím, že krátce po prodeji byl vyhlášen konkurs na společnost, jejíž obchodní podíl byl předmětem transakce, přestože byl kupující oklamán finančním plánem společnosti… nicméně tento dokument byl pouze odhadový a byl takto označen. Kupující si informace dál neověřil, ačkoliv to bylo snadné a škodu si tak sám zavinil"*[24]

Tak se dostáváme k obezřetnosti, s jakou by měl kupující „prohlížet" kupované „zboží". Praxe považuje za dostatečné ujištění se o bezvadnosti obchodního podílu (resp. podniku) skrze tzv. Due diligence zprávy (Due diligence reports) a to ať už právní nebo ekonomické, resp. hospodářské. Pozoruhodným rysem těchto zpráv je rozsah kontroly, jež je prováděna. Nezahrnuje pouze vlastnosti obchodního podílu z kvantitativní a kvalitativní stránky, ale zaměřuje se i na možnosti vzniku budoucích pohledávek z případných sporů, nároků ze smluv, práv duševních vlastnictví, ale i otázek životního prostředí, pracovních smluv atd.. Z podstaty věci tak kupující nezkoumá, jak již bylo několikrát zmíněno, pouze vlastnosti obchodního podílu, ale i celého podniku. To jen dokládá multidimenzionalitu pojmu obchodního podílu nepostižitelnou zákonodárcovým legislativním snažením a dokládá také správnost potřeby obezřetnosti stran a šití kaž-

[22] Zoufalý V., Munková J. a kol: Velká kniha smluvních vzorů, 5. vydání, Praha, C.H. Beck 1997
[23] Hodečková J.: Ukončení účasti společníka v S.R.O., diplomová práce, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 2010, s 33
[24] Nečasová B.: Náhrada škody v obchodněprávní judikatuře českých soudů ve srovnání se zahraničím, diplomová práce, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 2011, s 24

dých jednotlivých smluv o převodu obchodního podílu doslova „na míru“, včetně odpovědnosti za vady obchodního podílu.

9. ZÁVĚR

Celou prací prostupuje neuchopitelnost obecného obchodního podílu. Nedefinovatelnost jeho praktických vlastností, které pramení až z konkrétního předmětu podnikání (,které jsou rozmanité jako ekonomická skutečnost samotná,) z podstaty věci znemožňuje vymezit odpovědnost za vady převedeného obchodního podílu a zcela nezbytně přenáší povinnost vymezit si meze odpovědnosti na strany smlouvy. Obchodněprávní vztahy vznikající na základě převodu obchodního podílu kladou vysoké požadavky na právní znalosti obou účastníků smluv a uzavření smlouvy o převodu obchodního podílu bez zasvěcené právní analýzy je pouze nebetyčné riskování nepodobné žádnému zdravě uvažujícímu investorovi. Skutečnost, že významnou roli bude i pro budoucnost hrát odpovědnost smluvní je nepochybná a správná. Úprava zákonné odpovědnosti za vady obchodního podílu by tedy byla nepochybně obsolentní, nicméně pokud by už byla tato odpovědnost upravena, rozhodně nevidím důvod, proč by se na ni neměla alespoň jako základní východisko pro další rozumové úvahy, použít úprava odpovědnosti za škody podle ust. ObchZ o kupní smlouvě tak, jako je tomu u koupě podniku. Mám nicméně za to, že je přesto nezbytné vymezit vlastnosti kupovaného obchodního podílu jak pro smluvní, tak pro zákonnou odpovědnost za vady.

SEZNAM ZKRATEK

OZ: Zákon č. 40/1964 sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ObchZ: Zákon č. 513/1991 sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ZoCP: Zákon č. 591/1992 sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů

PRAMENY

Ke zpracování této práce byly použity následující prameny:

PRÁVNÍ NORMY:

Zákon č. 40/1964 sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 591/1992 sb., o cenných papírech, ve znění pozdějších předpisů

PUBLIKACE A ČLÁNKY

Bartošíková M., Štenglová I., Společnost s ručením omezeným, 2. vydání, Praha, C.H. Beck 2003

Bejček J., Eliáš K., Raban P. a kol.: Kurs obchodního práva. Obchodní závazky, 4. vydání, Praha C.H. Beck 2007

Čech P.: K některým úskalím převodu obchodního podílu I in: Právní rádce číslo 5 ročník 2007, s 16 – 22

Čech P.: K některým úskalím převodu obchodního podílu II, kap. „Podpůrné použití úpravy koupě či darování“ in: Právní rádce číslo 6 ročník 2007, dostupné na http://pravniradce.ihned.cz/2-21466810-F00000_d-13

Čech P.: K převodu obchodního podílu in: Právní rádce číslo 11 ročník 2007

Černá S.: Lze štěpit práva k obchodnímu podílu in: Pocta Stanislavu Plívovi k 75. narozeninám, eds. Černá S., 1. vydání, Praha, Aspi, a.s. 2008, s. 64 a n.

Dědič J.: Obchodní zákoník. Komentář. Díl II., Praha, Polygon, 2002,

Plíva S., Obchodní závazkové vztahy, 2. aktualizované vydání, Praha, Wolters Kluwer ČR 2009

Sedláčková S., Smlouva o převodu obchodního podílu společnosti s ručením omezeným dle § 115 obchodního zákoníku in: Právní rádce číslo 11 ročník 2010, s 64 - 65

Zima P.: O kupní ceně jako (ne)podstatné náležitosti smlouvy o převodu účasti ve společnosti in: Právní rozhledy číslo 9 ročník 2009, s 327 – 328

Zoufalý V., Munková J. a kol: Velká kniha smluvních vzorů, 5. vydání, Praha, C.H. Beck 1997

DIPLOMOVÉ A SOUTĚŽNÍ PRÁCE

Hladil M.: Návrh smlouvy o převodu obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným, bakalářská práce, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 2010

Hodečková J.: Ukončení účasti společníka v S.R.O., diplomová práce, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 2010

Komárková D.: Obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným jako předmět právních vztahů, diplomová práce, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 2009

Knobová Z.: Obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným jako předmět právních vztahů, diplomová práce, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Praha, 2007

Otčenášková J.: Odpovědnost za vady obchodního podílu, soutěžní práce Studentské vědecké odborné činnosti vyhlášené Právnickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze, 4. ročník, 2011

Nečasová B.: Náhrada škody v obchodněprávní judikatuře českých soudů ve srovnání se zahraničím, diplomová práce, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno, 2011

JUDIKATURA

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20.12.2005, sp. Zn. 7 Cmo 519/2005, in Právní rozhledy č.9, ročník 2006, s 348-349

Usnesení Nejvyššího soudu České Republiky ze dne 26. října 2010, sp. zn. 29Cdo 5452/2008, dostupné na www.nsoud.cz

OSTATNÍ

Záruka za jakost zboží, Sagit, dostupné na: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=OB_462.HTM , navštíveno 24.3. 2011

ANOTACE

Autor: Filip Svoboda

Fakulta: Právnická fakulta Univerzity Karlovy

Ročník studia: 3.

Téma: Odpovědnost za vady obchodního podílu/akcie

Anotace: Autor se zabývá odpovědností za vady prodávaného obchodního podílu. V úvodu dovozuje aplikaci kupní smlouvy na smlouvu o převodu obchodního podílu, dále se zaměřuje na problematiku odpovědnosti za vady zboží, podniku a možnosti analogické aplikace na obchodní podíl. Taktéž se věnuje střednímu obchodnímu podílu jako nutnému kritériu pro určení případné zákonné odpovědnosti. V druhé části hovoří o smluvní odpovědnosti za vady obchodního podílu a uzavírá názorem, že komplexnější legislativní regulace není nutná a ani možná a dovozuje, že praxe se kusé právní úpravě přizpůsobila skrze specifikaci vlastností obchodního podílu jak pro zákonnou, tak pro smluvní odpovědnost za vady obchodního podílu.

Author: Filip Svoboda

Faculty: Faculty of Law, Charles University

Year of study: 3

Title: Contractual and legislative liability for share in limited liability company (in Czech: Společnost s ručením omezeným)

Annotation : Author focuses on liability of purchaser´s limited liability share. At the beginning of his work he deduces applicability of purchase agreement regulation on share purchase agreement, it is followed by liability for defects of goods, enterprise and possibility of applicability of such regulation on defective share. He also focuses on “average share” and it` s possible quality which is crucial criteria for legislative liability for defective share. In the second part, the contractual liability is discussed and is concluded by opinion that complex legislative regulation is both unnecessary and impossible and implies that praxis copes with the insufficient regulation via specification of attributes of an “average share“ for legislative and contractual liability for defective share.